Ч. 181 (14.078). Львів, четвер 11. липня 1935. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Примари домашньої війни над Францією.

ПАРИЖ, ПАТ. Пос. Піо помістив статтю в радикальнім щоденнику „Л' Евр" закидаючи провідникам „Вогненного Хреста", що задумують спровокувати ліві партії до державного перевороту, щоб негайно повести проти цих лівих партій протинаступ. Таким чином „Вогненний Хрест" хоче зеднати собі публичну опінію виступаючи в обороні публичного ладу. Пос. Піо запевняє, що на сходинах провідників „Вогненного Хреста" перед кількома днями обмірковували і мабуть прийняли такий плян акції в дні 14. липня ц. р.

Підчас зборів „Вогненного Хреста" чужий літак скине бомбу на членів цієї організації. Одночасно з летовища у Віллякюбле щезне літак, яким звичайно їздить пос. Кот. На основі цих фактів підозріння впаде на пос. Кота і „Вогненний Хрест" виступить проти лівих організацій та їх провідників. З хвилиною коли ліві партії залишуться без провідників „Вогненний Хрест" оголосить відозву з покликом до обєднання всіх французів. Відозву підпише багато визначних діячів, між ними колишній президент Думерг, колишній шеф штабу ген. Веган, президент м. Парижа Шіяп та інші. Таким чином убезвладниться ліві партії, знову організатори „Вогненного Хреста" будуть могли заявити, що зиратували Францію.

ЗА СУСПІЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКУ РЕФОРМУ.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ексцельзіор" помістив інтервю з полк. де ля Роком про завдання організації „Вогненного Хреста" у звязку з визначеною на 14. липня маніфестацією цієї організації біля могили невідомого вояка. Полк. де ля Рок заявив, що згадана маніфестація визначена була на 7. липня ц. р., але її відкликали на бажання уряду. Ця маніфестація має в першу чергу моральне значіння. В економічних і суспільних справах „Вогненний Хрест" змагає до обєднання народу. Буде це можливим тоді, коли французькі робітники матимуть не тільки працю, але теж такі заробітки, які дадуть змогу вдержати домашнє вогнище. Щоб це осягнути необхідна реорганізація ринку праці. Держава контролюватиме професійні союзи. Цю проблему може розвязати тільки уряд, який не боїться відповідальности за поладнання цих проблем. Працедавці і робітники будуть обєднані в союзах, які будуть звільнені від впливів політичних і приватних інтересів. Слід усунути всіх тих, що бажають відгравати ролю у державі потайки.

„Вогненний Хрест" постійно зростає і начислює тепер 320.000 членів. Ця організація не буде служити ніяким парт. цілям і тому виступає проти лівих партій, які довели до моральної крізи та проти правих партій, які виявили егоїзм і недостачу активности. Полк. де ля Рок протестує проти назви „фашистівський", яку накидають ліві партії організації „Вогн. Хреста". Ця організація не має релігійного культу ні для держави ні для сили. Не дістає ніяких підмог від промислу і вдержуються тільки з вкладок членів".

Організація бажає загарантувати Франції поступ і могучість Франції з уваги на свої великі моральні сили. Тому змагає до того, щоб обняти владу з метою здійснити свої ідеали.

За чужинецький елемент в Америці.

Ню Йорк, 24-го червня 1935

Велика Америка шукає виходу із крізи далекосяглими плянами. Але є в Америці і малі люди, що намагаються на власну руку дещо помогти свому урядові. Щось так, як ота муха, що сіла волові на розі тай чваниться: „Добре, що покінчили ми працю й ідемо на спочинок".

Одною із важких проблем теперішньої Америки є перетоплення чужинного елементу в справжній американський елемент на лад англьо-саксонського. Нелегка це річ, бо тут грає ролю стільки чинників, що годі їх зясувати. Возьмімо лише під увагу саму кількість чужинного елементу в Злучених Державах. Цей елемент стає тепер громадянином Злучених Держав і набирає значіння. Імміграція в Америку дійшла була до зеніту в передвоєнних часах, а то в 1906 році, опісля нагло на короткий час упала, але знову почала рости непомірно у роках 1910 до 1914. Не знати, якби цей приріст був опісля завважне на розвитку американського громадянства, якби не війна. Бо до війни імміграція була здебільша переходовою і лише частина імігрантів осідала на постійне в Америці. Аж війна приневолила величезну частину переходових імігрантів поселитись постійно та шукати своєї долі в Новому Світі.

Початок війни ще не приніс великих клопотів американському урядові з імігрантами, хіба що декого, зрештою невеликий відсоток, треба було інтернувати на час війни з осередніми державами. Але після війни почалося справжнє лихо. Імігранти позакладали свої родинні гнізда і молодь почала доростати. З цією молодю, в такій кількості, як вона в короткому часі наросла, прийшли нові клопоти. Давні американці мають мало дітей. А нові імігранти почали множитися на лад европейських селян. Імігрантські діти не скоро можуть стати такими американцями, як оті, що тут сидять ще з кольоніяльних часів. Ті нові американці часто затримують із культури своїх батьків хіба те що зле, а від Америки теж приймають лише злі сторони життя, бо це лекше. Тимто, нема де правди діти, з тієї тут родженої молоді, виростав непомірно значний відсоток проступників і то тимбільше, що важко було новому американцеві виховати примірно численну родину. А багато до такої ментальности молодих американців причинялося ще й те, що старі американці висміювали нових і тим поширяли погорду дітей до своїх батьків. Це й дало притоку до отого розеднання між батьками, родженими в „краю" та дітьми, родженими в Америці.

Але згодом американські суспільні діячі почали звертати увагу, що таким способом не наладнеться питання „Молодої Америки" і треба на це щось інше придумати. Якраз теперішній час це час шукання способів, як перетворити оту численну молоду ґенерацію в „правильних" американців. По більших містах працюють американські організації при допомозі уряду, які втягають молодь у американські кружки, але водночас вчать її шанувати культуру своїх батьків. Ось причина тих безчисленних ріжно-національних виступів молоді по ріжних містах, у часі яких українська молодь збирає нераз перші лаври. Старі амери-

Довкола розбудови німецької морської фльоти.

ЛЬОНДОН, 10. 7. ПАТ. „Дейлі Телеграф" подає нині факт, що про програму будови німецької фльоти, оголошену тепер як програму на 1936, англійці знали вже з початком морських переговорів і Німеччина вже тоді фактично її розпочала виконувати.

„Рібентроп заскочив таким доконаним фактом Вел. Британію — пише „Дейлі Телеграф". Він заявив, що всі кораблі, вичислені в програмі будуть збудовані незалежно чи дійде до порозуміння чи ні. Таким чином застрашив англійців, що без порозуміння Німеччина буде будувати фльоту без обмежень і це спонукало В. Британію погодитися признати Німеччині фльоту у висоті 35 відс. британської фльоти.

„Таймс" пише, що В. Британія погодилася на те, щоби оба уряди повідомляли себе про морські програми на основі взаїмности. Якщо Франція хоче знати нім. програму будови на 1936 р. — мусить повідомити Німеччину про свою морську програму на 1936 рік.

Чому розбилася італійсько-абісинська комісія?

ГАГА, 10. 7. ПАТ. До вісток про хід нарад мішаної мирової італійсько-абісинської комісії слід додати ще такі подробиці: Наради комісії розбилися з причини суперечки представників Італії й Абісинії у справі території Уаль-Уаль. Як відомо за Уаль-Уаль виринув інцидент, що скінчився збройним ударом італійців з абісинцями. Делеґат Абісинії обстоював, що Уаль-Уаль лежить на абісинській території, проти чого запротестував італійський делеґат. Представник Абісинії запропонував покликати до комісії пятого арбітра, але італійська делеґація не згодилася на це.

ІТАЛІЙСЬКО-АБІСИНСЬКА КОМІСІЯ ПЕРЕРВАЛА СВОЇ ПРАЦІ.

ГАГА, 10. 9. ПАТ. Італійсько-абісинська комісія рішила відложити свої наради на необмежений час. Члени комісії покидають Шевенінґен, щоб повідомити свої уряди.

ПАРИЖ, 10. 9. ПАТ. Авас повідомляє з Риму: У справі перервання праці італійсько-абисин. комісії панує тут переконання, що представники Абісинії нарочно хотіли зігнорувати італійські умовини італійсько-абісинського порозуміння при окреслюванні своєї компетенції. Абісинія змагала до того, щоби перервати праці комісії, бо була переконана, що комісія видасть неприхильний для неї осуд.

ШТОКГОЛЬМ, 10. 9. ПАТ. Офіційно потвердили вістку, що цісар Абісинії просив Швецію, щоб шведські летуни зорганізували абісинське летунство. Шведський уряд відмовив дозволу. Йшло про двох летунів, яких прохання предложив ген. Вірґін, військовий дорадник цісаря Абісинії.

Японія зацікавлена італійсько-абісинським конфліктом.

ЛЬОНДОН, 110. 9. ПАТ. Райтер повідомляє: Японський цісар дуже цікавиться італійсько-абісинським конфліктом і неофіційно робить заходи, щоби недопустити до воєнної акції.

Перед засіданням ради Ліґи Націй.

ЛЬОНДОН, 10. 9. ПАТ. Райтер повідомляє: Ґенеральний секретар Ліґи Націй Авеноль говорив нині у „Форіс Офіс" окремо з мін. Гором і мін. Іденом. Офіційний комунікат стверджує, що в розмовах з Гором і Іденом заторкнули питання, які обговорюватиме рада Ліґи Націй.

Арештували болгарських достойників.

СОФІЯ, 10. 7. ПАТ. Вчора арештували шефа канцелярії колишнього голови ради міністрів Ґеорґієва Каракулова та ґенерального секретаря міністерства національної господарки Куманова. Досі не подали до прилюдного відома причини цих арештувань. В політичних колах ці арештування викликали сильне враження.

—o—

канці вчать молодих шанувати цінности народу, з якого походять, а з тим і пошани їхніх батьків, щоби затримати в дітях авторитет батька.

Це є один з ріжних способів „американізації". Але ж бувають і інші, поширювані поодинокими загорілцями. Ті інші способи проявляються в дальшому поширюванні ненависти до чужинного елементу і до спроб обмежити його вплив до мінімума. Та проти цього працює сама природа. Що напр. зробити з фактом, що в великих містах, а то, як виказує перепис із 1920 і 1930 р. по високих школах („гайскул") буває понад 30 відсотків дітей уроджених в Америці, але з батьків імігрантів, а в деяких околицях вони творять більшість дітвори, бо старих американців майже вже там нема. Що робити, коли цілі вулиці по великих містах опинилися в їх сосідстві, а доми при тих вулицях повикуплали їхні батьки? Що дальше робити, коли напр. у стейтах Нової Англії, отже між Ню Йорком та Бостоном, кількість виборців виносить більш ніж 60 відсотків, бо тут уже голосують натуралізовані батьки та їх діти?

Це може лякати старих американців із стейту Тексас, Вірджінії, Теннесі і т. ін., і тому вони розпочинають агітацію за... виселенням чужинців із Америки, нібито тому, щоби запобігти дальшому безробіттю. На ділі так воно і сталося. Якраз у неділю 23-го червня появилися вісти в газетах, що конгресмен Дайз дістав із Тексасу 50.000 листів та телеграм, щоби депортувати із Злучених Держав аж шість міліонів чужинців. Він каже, що ці візвання змагають до того, щоби наперед видати відповідний закон і що за такий закон заявилося досі 150 конгресменів. По його обрахункам у Злучених Державах проживає 16,500.000 чужинців, себто людей, уроджених поза границями Злучених Держав, але з них більше ніж 7,000.000 стало вже горожанами, а яких 6,000.000 треба депортувати. Урядові обчислення іміграційного департаменту доказують, що всього чужинного населення живе тут лише 4,200.000 голов, а таких, що перебувають тут незаконно, отже перепачкованих штучно і в часі кризи та іміграційного обмеження, живе в Америці менше як 100.000 голов. Всі інші цифри є фантастичні і го видумані.

Коли дехто з наших людей і настрашиться отих заходів у конгресі, щоби депортувати чужинців, то з цього може бути хіба одна користь. Час уже, щоб усі українці, що не думають вертати в рідний край, вибирали чимскорше горожанські папери та ставали повноправними громадянами нового краю. На тім можуть зискати вони самі особисто, їх діти і наша національна справа. Бо лекше буде вести громадянську працю американським громадянам на лад тутешніх організацій та партійного життя, ніж отими українськими гуртами, що го взаємно себе поборюють і винищують лише тому, що не знають як корисно провести вільний час.

Д-р Семен Демидчук.

Чорні духи на Волині.

(Кореспонденція з Волині).

Недавно вже видавалося, що чорносотенні старорежімці притихли, що остаточно й адміністраційні чинники починають річево підходити до життєвих проявів Волині і визначують належне місце недобиткам евлогіївщини, валуєвщини, — коротко, чорної мафії. Здавалося!

Тож помітне враження зробив на всіх волинських українців факт, що до офіціяльних жалібних походів по смерти марш. Пілсудського у містах не спрошувано недобитків кацапства. Запрошувано лише дійсні три громадянства, тобто: польське, українське й жидівське. Шанованс видко память великого вожда польського народу, його ідеольогічне наставлення до москалів і їх прихвостнів.

Але не минуло й кілька днів від смерти маршала, а вже на Волині знову бадьоро заметушилася кацапня. Підняла зухвало голови й розгнуздана та визиваючо затріюмфувала. Це не прості фрази. Не виссані з пальця інсинуації, а справжня і сумна дійсність.

Ще гули по всій Польщі жалібні дзвони, а вже кацапня зухвало перехвалювалася: „тепер вашей Украіне кришка! Палетят ваші украінізації церкві" і т. д. і т. д. Такі слова позволяє собі проголошувати навіть одна велика „деятелька" з одного „Благатварітельнаво Общества" і то навіть у будинку одного староства. Видно вже надто безпечно почувають себе волинські „русскіе", коли аж так розходилися у виявах своїх сподівань і побажань. Видно, що це їх радіння з приводу смерти маршала має якісь глибші — кимсь мабуть санкціоновані — підстави. Бож до цього роду вислови на публичних місцях проходять безкарно тоді, коли люди за безглузде ляпнення нібито похвали убійства короля Олександра мандрують у нас до тюрми.

Справді! дивні практики й дивна льогіка нашої волинської дійсности. Ці факти змушують набирати переконання, що ідеольогія всіх цих „русскіх" справді дуже консолідаційна і державотворча, може краще — потуготворча — і бажана для деяких волинських чинників. Бож сьогодні іде дальше систематична чистка всіх українців. Навіть тих на стопять відсотків збебечених! А тимчасом кацапам навіть волос на голові не здригається.

Не так ще давно кружляв на Волині тайний партійний обіжник міродайної партії, що наказував вибирати до міських рад навіть не тих перельоялізованих, збебечених українців, а просто виключно „із русскіх, атверженних малароссов". Тому й не диво, що у міських радах Волині засідають за малими виїмками чужі по ідеольогії і навіть ворожі до ідеї українства особняки, вибрані на підставі порозуміння з „української лісти". От візьмімо хочби Костопіль.

А чиж не дивне оте вистоювання українських шкіл перед зачиненою святинею, як це подавав дописувач із Рівного? Звідкіля така зухвалість чорної сотні? Звідкіля таке систематичне викпивання найприродніших прав українського громадянства. Тож не диво остаточно, коли по урядах, у магістраті, у старостах, навіть у самому Луцьку в воєвідстві можна преспокійно хляпати по московськи. Що більше! Навіть урядовці на цьому язиці ввічливо відповідають. А скільки то родовитих польських урядничих домів уживає в нас мови московської?! А попробуйте по українськи заговорити! Та що там і говорити. У нас у Луцьку, де ніби є сам Найпевніший і там якраз годі показатися на вулиці в українському народньому строю. Булоб тоді що побачити. Видно, не надто вже одноціла вся наша волинська дійсність у буденному житті, коли кацапні вільно так одверто й визиваючо метушитись і покладати всі свої надії на прихід кацапофільної політики.

Сліпий.

За належну оцінку

та відповідне наставлення.

(Докінчення.)

Але не в обиді вага лиха; обиду можна дарувати, вибачити і вона минеться, забудеться. Корінь лиха лежить деинде, ми ріжнимося в чому іншому, в оцінці ущебльовання наших національних обовязків, чинитьб і інших виявів нашого національного життя.

Вільно приватній особі в обороні свого матеріяльного положення вживати ріжних способів, ще можна вибачити їй коли вона на те, щоби зєднати собі прихильність загалу, свідомо і тенденційно невірно насвітлює зарядження свого працедавця. Обовязком становоі організації є боронити своїх членів, вставлятись за ними, посередничити в їх користь, жадати вияснень, складати застереження, але не вільно для осягнення побічних, хочби навіть становоорганізаційних цілей, використовувати конфлікту публичним тенденційним неправдивим насвітлюванням подій, понижуванням престіжу установи вищого ряду, киданням кличів і ширенням поглядів рівновартности несумірних цінностей, в цьому випадку, приватних інтересів службовиків із інтересами такої установи, якою в нас нині є Рідна Школа.

Рідна Школа не є установою приватною, як школа якоїсь там Кімерлінгової чи Сташалковської чи навіть ТСЛ. Рідна Школа не є навіть установою лише громадською, як напр. СУПРУГА чи Кооператива, а є установою **загально-національного характеру,** що зберігає душу Нації. А це ставить її куди вище понад гамті установи. Тому й службовики РШ. не є приватними службовиками, а чимсь ще більше, вони є щось більше, ніж жовніри, зобовязані своєю службою, своєю дисципліною та своїм послухом цій своїй установі і за цю тяжку та відповідальну службу займають вони в нашому громадянстві почесне місце.

У доходженні своїх прав не вільно їм ані бунтуватися, ані їх бунтувати. В імя (!) Рідної Школи, як національної установи, повинні вони бути готові на жертви і конечний ратунок цієї установи навіть коштом обмеження свого матеріяльного вивинування і не вважати за кривду, подібно як залога твердині не сміє вважати за кривду скорочення порцій їди, зарядженого командою твердині на те, щоби можна було довше передержати на стійці „тяжкі часи" та виконати призначене завдання.

Так само ріжнимося щодо поглядів на національний податок.

Рідна Школа нікого не зобовязана супроти своїх платників. Навпаки, кожний з нас повинен почувати вдячність і вдоволення з того, що платячи податок на національну установу якою є Рідна Школа, має **одинокy можність** і **одинокy нагоду** засвідчити перед Богом, перед людьми й перед собою, що він є людиною, а

Домагається зірвання із Совітами.

НЮ ЙОРК. (Власна кореспонд.). — „Ню Йорк Америкен", після того, як на спілку з „Н. Й. Джерналом" перевів основну кампанію з доказами проти варварства в совітській Росії, тепер пішов дальше і видвигає рішуче домагання зірвання дипльоматичних взаємин із большевиками. В першій статті „Н. Й. Америкен" пригадує те, що з кінцем квітня виконний комітет московського комінтерну видав брошуру з поданням способів, як працює британська секція комінтерну для знищення британської імперії та захоплення комуністами англійських банків, кораблів, фабрик, земельних маєтків, фльоти та поліції, а навіть парляменту та судів. Стаття нагадує, що також істнує американська секція при московському комінтерні і нема сумніву, що вона працює такими самими способами для знищення демократичного ладу в Злучених Державах. А потім пригадує, що навіть і в Америці можливе є захоплення влади большевиками, якщо нарід не буде стояти на сторожі своїх прав.

Наука патріотизму через порівнання.

НЮ-ЙОРК (Власна кореспонд.). Агітацію проти комунізму — дехто називає цю течію „хам-мунізмом" — веде дальше вперто Вілям Рендолф Герст. Із пополудневого щоденника „Ню Йорк Івнінг Джернел" переніс він статті про положення в большевії до ранної газети „Ню Йорк Америкен". Після покінчення низки статтей Марії Смит, жінки Андрія, що передтим писав про свої поміщення в Радянщині, прийшла черга на статті інтелектуалів, що вибралися в Радянщину прогулькою на так звану велику туру". Першу серію містить Олена Атвотер, учителька з Остин гайскул в Шикаго. Вона більше призадумується над добродійствами Америки в порівнанні з життям та страхіттями в Совітах і з побожністю глядить на те, що ми маємо в Злучених Державах. Те, що тут найгірше, є ще ра[illegible]ем порівнані з найліпшим в Совітах. А ній більш із усього вона цінить американську волю, що дозволяє їй сказати про все, що вона бачила в СССР. Перше вона цього не розуміла і стояла по стороні большевицького режиму, вірячи в „сальоновий комунізм". Тепер вона остерігає американських земляків, щоб допомогли американському урядові зберегти ідеали волі та демократії. Коли громадяни не затримують цих ідеалів усіми засобами, тоді їх знищуть люди, що живуть посеред нас, але за вказівками людей із загра ниці. Вона кінчить такими словами свою першу частину вражінь: „Я виїхала в Радянщину сальоновою червоною, а вернула в Америку червоною, білою та синьою, бо це американські краски.

не твариною, що через те стається гідним членом своєї нації, рівновартної з іншими націями світа. Ось у чому ми ріжнимося. І тому зайві всякі самполохливі натяки на гітлеризм чи фашизм. Справа в належній оцінці виявів і форм національного життя, в належному і відповідному наставленні себе до тих виявів і форм. всякі самополохливі натяки на гітлеризм чи фашизм, коли й забороняє льокавт, то лише в приватних підприємствах, де ограничення приватних службовиків іде в користь приватному підприємцеві, отже такий льокавт в інтересі держави або нації може бути шкідливий, а не відносить цієї постанови до державних установ. Навпаки, в імя держави, в імя нації уступають там всякі особисті, приватні, партійні та станові інтереси геть узад. Та про ці справи, про таке відповідне наставлення громадянства до них докладніше може іншим разом.

Президія СУПРУГА, інтервеніюючи у Президії РШ. після засягнення там авторитетних інформацій про те, що виповідження служби було лише законом вимаганою формальністю, (що зрештою й без того всім дуже добре було відоме), що ціллю цього зарядження була негайна санація Товариства, що персональні редукції мали бути примінені лише до маєтково добре ситуованих двопосадовців, повинна була тим вдоволитися та впливати на службовиків Гол. Управи РШ. у Львові, щоби вони тим зарядженням піддалися. Подивляю відвагу През. СУПРУГА, що своїм виступом, унеможлививши негайну й конечну санацію Т-ва, проволікла її на кілька місяців і взяла на себе відповідальність за всі ті прикрі наслідки, які з кожноденним продовженням дотеперішнього стану в Т-ві, щораз нагальніше та болючіше даються відчувати.

А тепер ще коротко про мої „особисті почування“

Часами буває так, що „особисті почування“ не дозволяють комусь у буденному одязі являтися на торжественних приняттях, та через те справа торжества ще не стає справою особистою, таксамо зазначення, що мої „особисті почування не дозволяють мені вживати деяких висловів, (ось хочби таких, як „ґанґринування“), для означення оцінки якоїсь події, ще цієї події на особистий ґрунт не зводять, ані не звели, ані дискусії не утруднили. Одначе, признаюся, що справу я повів досить виразно особисто, даючи під статтю свій особистий підпис. Це зробив я тоді і роблю це тепер свідомо та нарочно, щоб усі можливі користи з виясень та дискусії йшли на рахунок установи, в якої обороні я станув, а всі можливі прикрости неприємности і наступи йшли на рахунок моєї особи. Те, що на першу статтю „Службовика“ за квітень ніхто з Гол. Управи РШ. не відповів, це вважав я за річ добру й зрозумілу, але коли появилася друга стаття в „Службовику“ за травень з тим нещасливим покликом, що „не дамо скривдити наших товаришів, хочби в імя дорогої нам установи, якою є РШ...“ і з претенсіонально-менторсько-повчаючим зворотом на адресу управ наших установ (диви дотична стаття уст. 5), і на неї ніхто не зареаґував, тоді щойно вважав я за вказане висловитися дотично справ у цих статтях порушених

Знаю, що за ці свої, хоч особисті, погляди висказані публично, я всеж таки відповідаю і перед Президією РШ. і перед Гол. Упр. РШ. і знаю, що належало би мені зробити, як би або Президія РШ. або Гол. Упр. РШ. дали до зрозуміння, що вони з тим моїм виступом не погоджуються.

Що знову торкається моєї „особистої громадської совісти“, яку През. СУПРУГА обтяжує, то я вже вгорі зазначив: 1) що ніде не вжив зневажливих висловів на адресу центральної орг. укр. службовництва; 2) що навіть слова **„непристойний“** — яке мені приписує і в знаках наведення в своїх виясненнях наводить През. СУПРУГА — в моїй статті нема (!); 3) що виразно й явно обвинувачую **„Службовика“ і авторів** його інкримінованих статтей; лише 4) що відповідальною за це роблю Управу СУПРУГА, а цеж обидою не може бути, ані не може бути обидою вставлення „окликів“, якими я означив декотрі автентичні слова, передаючи виписки зі статті „Службовика“. Отже під тим оглядом моя совість спокійна і на думку Президії СУПРУГА не лишається нічого іншого, як лише, або в відповідний спосіб промахи свого офіц. органу „Службовика“ направити, або публично заявити, що Управа СУПРУГА за статті в „Службовику“ не відповідає. Тоді цілу справу можна буде вважати полагодженою.

Іван Галущинський.

Пять літ праці Українського Історичного Кабінету у Празі.

Український історичний кабінет розпочав свою працю у місяці червні 1930 року. За тих пять літ праця кабінету виявлялася в таких напрямках: Зібрано **1) Документи**, як листування, протоколи, щоденники, звіти, реферати, рукописи, спомини, накази і т. д. разом 78.895 аркушів. Фотоґрафії, плякати, мапи тощо 301 прим. **2) Книгозбірня:** 1. Книг, брошур, збірників 13.234 томів. 2. Журналів (від року 1859) 1.116 річників — 11.331 прим. **3) Ґазети:** (від року 1849) ріжних назв 69.497 прим. **4) Ukrainica:** (книги, журали, витинки, ґазети) велика збірка на мовах: французькій, німецькій, анґлійській, італійській, румунській, чеській, польській, литовській, турецькій, словацькій, словінській, македонській, хорватській, болгарській та російській. **5) Картотека:** всього карток а) нинішня преса, хроніка украін. преси, україніка 20.350. б) бібліотечна картотека (катальоґ). **6) Відвідини:** Впродовж пяти років було 990 відвідин кабінету ріжними особами з метою студій чи інформацій. Серед відвідувачів були чужинці: німці, чехи, поляки, литвини, хорвати, норвежці, американці, анґлійці, і москалі. З чужинців в кабінеті студіювали: проф. університету в Осло (E. Kong), англичанин (O. H. Radbly), проф. Берлінського Університету (Otto Hoetzsch) чехи (V. Charvat, A. Hartl, O. Zemek), хорват (Svecko Kirin) та ін. **7) Справки:** За пять літ видано 306 бібліоґрафічних справок.

Хорватська маніфестація в Югославії.

ЗАГРЕБ, П. А. Т. У вівторок вечором юрба 15.000 людей, яка верталась з паломництва на католицький конґрес, хотіла демонстративно повитати провідника хорватів д-ра Мачека. Демонстранти зібралися перед домом, в якім живе д-р Мачек. Поліція розігнала юрбу і ранила багато осіб.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 7)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

З таких народностей і верстов складався ґміндівський виселенецький табор. Виїмково попадали туди поляки, чехи, жиди; навіть заблукався один німець з Маріягільф коло Коломиї. Та були це спорадичні і виїмкові випадки. Тому й зрозуміло, що серед таких безнастанних припливів і відпливів людей, табор мав постійно змінливий вигляд: чисельно і якісно. Успішний німецько-австрійський наступ під Горлицями в травні 1915. року спричинив масову репатріяцію виселенців, яких за один лиш місяць серпень виїхало домів поверх 6.000 душ. Безперечно могло виїхати вдвоє стільки; однак центральна влада лише під великим натиском давала дозвіл на репатріяцію ґміндівських таборових виселенців. Був це слід впливів якоїсь невидної руки. А ще так складно влада тії дозволи обумовлювала і обмежувала, що при точному їх виконуванні ледве чи й третина репатрійованих булаб дісталася до дому. На щастя склад таборової управи був такий, що всякі накази і закази все він розумів в хосен виселенців. За час три і пів-літнього істнування ґміндівського табору його управа була змінена три рази; ніколи зі шкодою для виселенців.

Брусіловський наступ у Галичині і Буковині в 1916. році спричинив знову велику евакуацію людности з краю до таборів. І ґміндівському тоді вліпилося, що тріщав під напором тієї нежданої повені. Якими примарними партіями людей привозили а потім і худобу насилали, нехай говорять такі приміри: 18. квітня 1915. р. привезли з повітів богородчанського і солотвинського 2.500 людей, 22. травня з турчанського — 1.200 людей, в серпні з самого городенського повіту до 3.000 людей ,і треба було бачити, в якому жахливому стані: голих, босих, простоволосих... У трьох перших днях жовтня 1916. р. впхали в табор 4.000 душ народу, крім коней, возів і худоби. Бувало, що управа ще не встигла сяк-так упоратися з одними, а вже приїздили другі, часто без ніякого попереднього повідомлення. Крім таких великих і наглих припливів, безнастанно проникали поменші. Партіями, по кільканацять і кількадесять людей, — як Божий рік, — люди йшли на роботи і з робіт верталися. Одні вертались, бо роботу скінчили, інші, бо — втекли. Табор, це був безупинно чинний калейдоскоп. А робітничий рух був такий поважний, що помітно впливав на чисельність населення.

Були й затухлі підпливи. Одним з них — Талергоф. Ця рана бубнявіла і гноїлася в ґміндівському таборі безупинно. Не була це добра тактика звільнених талергофців відсилати до ґміндівського табору і її згодом понехали. І не в цьому суть лиха, що їх туди взагалі присилали, бож вони після звільнення з інтернованих ставали звичайними виселенцями, і як такі мали рівні права з ґміндівськими, тим більше, що велика частина даремно арештованого, чи задурманеного селянства, що було інтерноване в талергофському таборі, зі справжнім москвофільством не мала нічого спільного. Суть лиха в тому, що всеж таки попадалися і між ними неосудні і непримирні одиниці, що хитро маскувалися, вели на свій лад потайки, серед роздратованого селянства розкладову протинаціональну аґітацію, якої вістря було звернене безпосередньо проти української ідеї, а посередньо проти австрійської держави, в якій та ідея находила сяку-таку охорону. Таж аґітація була тим лячніша, що аґітатори не виявляли своїх задушевних мрій і побажань, щоб Галичина дісталася в лабети Москви, яка непощадно взялась би за нищення української національної думки та уніятської церкви... Ні, — з тим вони у Ґмінді не вихоплювалися. Використовуючи зрозуміле невдоволення народніх мас, вони де могли поганили лише австрійську владу, таборові порядки, послів, урядовців, та під небеса вихвалювали лад, який тоді московська влада заводила у займленій Галичині. Були несчислені докази такої злочинної і закаптуреної провокації, яка, — як щоб лишалася без гострої реакції з українського боку, — мусілаб піти на рахунок цілого українського народу; таборова українська опінія не могла тоді допустити до того. Тому, що їх робота була кертична, перед очима глядача затаена, а на таборовому плесі видно було лиш познаки і наслідки тієї роботи, важко було поборювати її.

Де тільки було це можливе, українська національна і політична думка поборювала тих киринників явно у відчитах і дискусіях: але вони того шляху сахалися і його оминали, воліючи потайну і закаптурену пропаґанду. Тому й не диво, що після відповідного уявлення тієї їх роботи, віденське намісництво було спонукане перенести визначніші одиниці зпоміж них до табору в Оберголябрун. Зате проти тих, що не заходилися вихвалювати і поширювати москвофільство в народі, хоч і не таїлися зі своїми поглядами, українська таборова опінія не виступала ворожe, навпаки, їх приєднювала до себе і такі

З побуту міністра М. Косцялковського у Львові.

Сходини представників львівських громадських, господарських і наукових кол у львівського воєводи з нагоди побуту міністра внутрішніх справ у Львові.

На закінчення побуту міністра внутрішніх справ Маріяна Зиндрам-Косцялковського у Львові, львівський воєвода В. Беліна-Пражмовський влаштував у вівторок, 9. липня в 7-ій годині вечором у воєвідській палаті товариський чай для представників львівських громадських, господарських і наукових кол. Крім чільних представників місцевої цивільної та військової влади, судівництва і прокуратури, львівської самоуправи та високого шкільництва взяли у сходинах участь і представники духовенства, господарських, культурних, фінансових і торговельних організацій.

Українські громадські, господарські та культурно-освітні й наукові чинники репрезентували на цих сходинах: о. мітрат ректор д-р Сліпий, о. офіціял Ковальський, о. кан. д-р Лаба, през. д-р Кость Левицький, през. В. Децикевич, проф. д-р Іван Раковський, сен. Юл. Павликовський, ред. Вас. Мудрий, ген. секр. Володимир Целевич, інсп. Волод. Кузьмович, інж. Юл. Мудрак, інж. Андрій Палій, ред. Ів. Кедрин-Рудницький, інж. Хроновят, дир. Ів. Мартюк, пос. Мілена Рудницька, пос. д-р Ст. Біляк, пос. Дм. Великанович, д-р Р. Дашкевич і дир. Семен Маґаляс.

У часі сходин, які тривали кілька годин, велися товариські балачки, в яких брав живу участь міністер Косцялковський, товариші його подорожі дир. Кавецький і начальник Сухенек, воєвода Беліна-Пражмовський, воєводи Ягодзінський зі Станиславова і Ґінтовт Дзевалтовський з Тернополя.

Ревізита Митрополита Шептицького.

У вівторок попол. Митрополит Шептицький приїхав самоходом до воєвідської палати, щоби ревізитувати міністра Косцялковського. Перед кількома днями мін. Косцялковський був з візитою у Митрополита і відбув з ним довшу розмову

Міністр Косцялковський про свою подорож.

Перед своїм виїздом зі Львова міністер внутрішніх справ Маріян Зиндрам Косцялковський приняв редактора агенції Всхуд і сказав:

Мій 6-дневний побут на терені трьох південно-східніх воєвідств посвячений був обсерваціям цілої низки проблем, що торкаються цієї частини краю. За шість днів я мав змогу в ріжних місцевостях стрінутися з представниками державної адміністрації та польського й українського громадянства. Зокрема я міг приглянутися зблизька господарським справам, до яких привязую велику вагу.

Шестидневна люстраційна подорож, говорив дальше міністр, дала мені багатий обсерваційний матеріял, якого я ніяк не міг здобути при бюрку. Про багато справ і проблем я міг на основі безпосередніх розмов і обсервацій виробити собі огляд, якого не дали би мені навіть найдокладніші реляції й акти. Я міг ствердити, що на цілому терені видко великий поступ на багатьох відтинках щоденного життя, всюди розвивається нормальна праця.

— Чи Ви, пане міністер, цікавилися теж національними справами?

— Національні справи, відповів міністр коротко, творять спеціяльну журбу мого ресорту. І в цьому напрямі я ствердив поглиблення поправи відносин, що повинно бути в інтересі українського й польського громадянства.

Наради на Замку.

ВАРШАВА, 10. 7. ПАТ. Президент Мосціцький приняв вчора на спільній авдієнції премієра В. Славека, ген. інспектора збройних сил ген. Едварда Ридза Смігдого і міністра закордонних справ Бека.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Мусоліні приняв на авдієнції ґен. Кондиліса, з яким відбув годинну конференцію.

— В Китайській провінції Гунан, окрузі Гун-лінґ двічі був землетрус, що спричинив усунення гори. В провінції Тенсі знищене ціле село. 5 людей згинуло.

— Австрійський банк знижив дисконтову стопу з 4 на 3·5 проц.

— Президент Рузвельт видав розпорядок, щоби помагати в ратунковій акції Червоного Хреста. — 2.000 людей не має даху над головою.

— В Гельсінґфорсі почався вчора конґрес міжнародного журналістичного союзу. Наради відкрив фінляндський премієр.

— Болгарський уряд назначив колишнього ґубернатора національного банку Мончілова постійним делеґатом Болгарії у Лізі Націй.

— Югословянський міністр внутрішніх справ привернув дебіт кільком італійським щоденникам, які від довшого часу були заборонені в Югославії.

Виборча ординація до сойму.

500 виборців установляє 1 делеґата. — Арт. 33: (1) До окружних зборів входять кім того делеґати зголошені по одному через щонайменше 500 виборців, замешкалих у виборчій окрузі. — (2) Зголошення вноситься на письмі на руки предсідника окружних зборів не пізніше, як 20-го дня по розписанні виборів. — (3) Підписуючі зголошення подають побіч імени і прізвища свій вік, звання і адресу. — (4) Підписи на зголошенні мають бути потверджені нотарем. — (5) Виборець може підписати тільки одно зголошення під загрозою неважности підписаних ним зголошень. — (6) Зголошення має містити заяву підписуючих про те, що не підписали іншого зголошення і що їм відомі наслідки незгідної з правдою заяви. — (7) Хто складає незгідно з правдою заяву про незложення підпису під іншим зголошенням, підпадає карі за фальшиві зізнання.

Заввага: Установлення делеґата виборцями є дуже трудною і коштовною справою. Не лише треба на установлення 1 делеґата аж 500 виборців, які мають підписати зголошення, але ще й треба, щоби підписи виборців потвердив нотар. При ухвалюванні ординації говорено, що оплата нотареві має виносити 10 сотиків від 1 виборця, себто 50 золотих за 500 виборців. Мимо того треба піти на цей спосіб здобування делеґатів у тих випадках, коли українці не мають у складі окружних зборів 1/4 делеґатів.

Хто може бути делеґатом до окружних зборів? — Арт. 34. Делеґатом до окружних зборів може бути тільки виборець до сойму, замешкалий у виборчій окрузі щонайменше рік перед розписанням виборів до сойму.

Розписання виборів делеґатів і речинці. — Арт. 35. (1) Вибори до окружних зборів розписує воєвода, визначуючи одночасно речинці скликання тих органів, які мають перевести вибір делеґатів у той спосіб, щоби вибори до окружних зборів покінчено не пізніше як 20-го дня по розписанні виборів до сойму. — (2) Подрібні постанови про вибори до окружних зборів заключатиме реґулямін, виданий міністром внутрішніх справ. — Арт. 36. Розписання виборів до окружних зборів може ухилити в цілости або частинно, користаючи з права нагляду, ґенеральний виборчий комісар до 3 днів по оголошенні: крім цього ґенеральний виборчий комісар може в тому самому речинці веліти доповнити це розписання, коли в ньому поминено деякі органи, управнені вибирати делеґатів. — Арт. 37. Предсідник орґанів, що довершують вибору делеґатів, пересилає предсідникові окружної виборчої комісії та окружному виборчому комісареві відписи протоколів із вибору делеґатів до окружних зборів не пізніше як 21-го дня по розписанні виборів до сойму. — Арт. 38: (1) Нагляд над виборами делеґатів до окружних зборів виконує предсідник окружної виборчої комісії, який із цього титулу не пізніше як 25-го дня по розписанні виборів до сойму може уневажнити вибір делеґата до окружних зборів, коли цей вибір довершено незгідно з постановами закону, розписуючи одночасно доповняючі вибори; (2) Зарядження предсідника окружної виборчої комісії, виданої по думці цього артикулу не підлягає запізванню окремо від протесту проти виборів.

Як відбуваються окружні виборчі збори? — Арт. 39: (1) Окружні виборчі збори відбуваються 30-го дня по розписанні виборів до сойму в тій цілі, щоби устійнити листу кандидатів на по

одиниці оставались у ґміндівському таборі, поки не віїхали до Галичини.

Був ще один підплив виселенців, що викликував непотрібні чвари, та лишив немилий посмак, — буковинці. Це не буковинські німці або румуни ,куди: таки наші — буковинські українці. Не булоб що й згадувати, як щоб не було прикрих фактів. Спочатку їх у таборі майже не було, з виїмком кількох інтелігентів і кількох соток мужицтва. Одначе літом 1915. року буковинських виселенців в цілості репатріовано. Та у червні 1916. р. московський наступ нагнав до табору знов більше число буковинських українських виселенців. Табор був тоді переповнений через край і не то для заїзжої, але й для давнішої, „осілої" інтелігенції не було місця в окремих, так зв. „люксусових" або „фамілійних" бараках; більш як 50 душ нашої інтеліґенції гнотилося тоді і вдоволялося веґетацією у звичайному 77 бараці, де їм провізорично уставлено залізні ліжка, лавки, крісла, кілька столів і — було по всій їх обстанові. Розуміли, що в такому жаливому часі, де кожний день привозив нові лячні вісти і нових заляканих збігців і виселенців з терену війни, такі обмеження особистих вигід були конечні. Буковинці якось не хотіли розуміти цього. Жмінка їхньої інтеліґенції, що дісталася до табору, — всього 26 душ, — маючи між собою деякі одиниці, що її підюджували, та зарозуміла на значіння, яке тоді у Відні мав „Буковинський Посольський Клюб", себто покійний посол М. Василько, поставила цікаві домагання: зажадала „окремої" церкви, окремої школи, окремих бараків для сільських та окремих для інтеліґентських виселенців, своїх окремих учителів, наставників ,інспекторів, відповідної участи в управі табору, словом — цілковитого відокремлення від галичан! Хоч які ці домагання були недоладні і не на часі, загал таборової української інтеліґенції не ставив проти тих „сепараційних" вимог буковинців ніяких замітів. Однак спротивився їм уряд, тому, що вони були невиконні. У відповіді на ту відмову зробили буковинці перед будинком таборової управи демонстраційну бучу, та окремо вислали до „свого" посольського Клюбу депутацію з жалобами на їх покривдження і пониження. Приїхав делеґат Клюбу, посол Лукашевич, барив у таборі три дні і справу досліджував. Переведено найточніший перепис усіх буковинців, що були в таборі ,з якого виявилося, що було їх у таборі всього 2200 душ, з того до 30 чоловік інтеліґенції. Дітей буковинських, що стояли під шкільним примусом, начислено 27, коли від самого початку істнування таборової школи вчителювали при ній постійно три буковинські сили. Отже була це буря у склянці води, збита честолюбними і чванливими одиницями, яка викликала грубий несмак навіть у її прихильників.

Проте в цілій тій „афері" так заавансувалися деякі „особистости" — посол Василько безоглядно осудив її — що аби якось справу полагодити і невдоволених буковинців вдоволити, 6. вересня 1916. р. вивезено їх з ґміндівського табору загалом, до табору в Енцерсдорф, де їм обіцяно окрему „републику". В той спосіб зістав заспокоєний гін буковинських виселенців до власної волі... Цей гін, через який ми якраз досі волі не маємо. Було і в них каяття, хоч не було вороття...

Таким був і з таких складався житців за час свого три і пів річного істнування, табор українських виселенців у Ґмінді, що над його віздовою брамою виднів велитенський напис: K. K. Barakenlager — Gmünd

(Далі буде.)

слів; (2) Листа має містити щонайменше чотирьох кандидатів; (3) Ухвали окружних зборів є важні без огляду на кількість приявних делеґатів; (4) Всякі наради є недопустимі, а ухвали не передбачені цим законом, силою самого права неважні.

Як відбуваються окружні збори? — Арт. 40: (1) По відкритті окружних зборів предсідник покликує зпоміж присутніх делеґатів 3 секретарів, а опісля взиває присутніх делеґатів зголошувати кандидатів на послів. — (2) Право зголошувати кандидатів на послів прислуговує кожному учасникові окружних зборів, не виключаючи предсідника.

Як устійнюють кандидатів? — Арт. 41: Предсідник окружних зборів устійнює на основі зголошень учасників зборів виказ зголошених кандидатів на послів, а опісля, коли число зголошених кандидатів перевищує чотирьох, зарядить голосування.

Заввага: Коли зголошено тільки чотирьох кандидатів на послів, вони входять на листу кандидатів без голосування, коли більше відбувається голосування.

Арт. 42: (1) По зарядженні голосування один із секретарів відчитує список делеґатів, які підходять до президії і віддають свої голоси; (2) Картки до голосування можуть містити імена і прізвища найбільше чотирьох зголошених кандидатів на послів; (3) Картки виповнені невгідно з постановами попереднього уступу є неважні.

Арт. 43: (1) По замкненні голосування секретарі обчисляють голоси; (2) вислід голосування подає предсідник до відома зборам.

Кого вписується на листу кандидатів на послів? — Арт. 44: (1) Зпоміж зголошених кандидатів на послів будуть вписані на листу: а) всі зголошені кандидати, коли їх число не перевищає чотирьох, або б) коли число їх перевищує чотирьох ті всі зпоміж зголошених кандидатів, які одержали голоси щонайменше одної четвертої голосуючих на окружних зборах; при устійненні числа голосуючих зараховується тільки важні картки. — (2) Коли в першому голосуванні чотирьох кандидатів не одержить 1/4 частини голосів — голосування є неважне, в тому випадку предсідник зборів зарядить поновне зголошення кандидатів на послів і поновне голосування. — (3) Коли друге голосування не дасть позитивного висліду, предсідник зборів заряджує стисліше голосування, счеркуючи в виказу зголошених кандидатів на послів особи, які в другому голосуванні одержали найменші кількости голосів, у той спосіб, щоби число зголошених кандидатів не було вище ніж 12; стисліше голосування є оконечне, при чому на листу будуть вписані у тому випадку 4 зголошені кандидати на послів, які одержать у стислішому голосуванні найбільше число голосів; однак на випадок ,колиб четвертий з черги кандидат одержав рівне число голосів з найближчим або з найближчими, належить вписати на листу і тих останніх.

Заввага: Треба зорґанізувати вибори українських делеґатів до окружних зборів і доложити всіх зусиль, щоби ми мали щонайменше 1/4 частину делеґатів, бо від того залежить, чи ми будемо могли провести нашу листу кандидатів.

Листа кандидатів на заступників послів. — Арт. 45. Колиб число кандидатів на послів, вписаних на листу, було нижче як вісім — окружні збори по закінченні виборчих ділань, передбачених у попередньому артикулі, приступлять негайно до устійнення листи заступників на послів, у спосіб, описаний для устійнення листи кандидатів на послів.

Черга вміщення на листі кандидатів на послів. — Арт. 46: (1) Листа кандидатів на послів устійнена окружними зборами має містити імя, прізвище, звання і місце замешкання кандидата. — (2) Про черґу уміщення кандидатів на листі рішає перевага голосів, а на випадок рівности голосів — жереб, витягнений предсідником зборів. — (3) Постанови цього артикулу пристосовується відповідно до листи заступників кандидатів на послів

Завваги: Від черги уміщення на листі кандидатів залежить дуже багато, бо як це представимо дальше, два перші кандидати мають більші вигляди від інших стати послами.

Протокол відбутих окружних зборів. — Арт. 47: (1) З відбутих окружних зборів виготовляється протокол; (2) Протокол затверджують окружні збори звичайною більшістю голосів; (3) Кожний делеґат може зголосити спростування до протоколу; над зголошеними спростуваннями збори голосують без дискусії; (4) Протокол зборів підписують предсідник і секретарі; (5) До протоколу долучується листу кандидатів на послів і листу заступників кандидатів.

Пересилка протоколу і повідомлення кандидатів на послів. — Арт. 48. По затвердженні протоколу предсідник замикає засідання окружних зборів і пересилає безпроволочно відписи протоколу разом із залучниками ґенеральному виборчому комісареві і предсідникові окружної виборчої комісії та повідомляє кандидатів на послів про вписання їх на листу.

Заява про згоду кандидувати. — Арт. 49: (1) Кандидувати можна тільки в одній виборчій окрузі. — (2) Кандидат на посла має обовязок, під загрозою вичеркнення його з листи, переслати до властивої окружної комісії не пізніше як 35-го дня по розписанні виборів до сойму підписану заяву, що погоджується кандидувати у даній виборчій окрузі.

РОЗДІЛ X.

Затвердження листи кандидатів на послів. — Арт. 50: (1) Окружна виборча комісія в 36-ому дні по розписанні виборів до сойму приступає до затвердження листи кандидатів на послів. — (2) Справджування листи кандидатів розпічне окружна комісія від провірення, на підставі протоколу окружних зборів, згідности ухвали зборів з устійненим через неї вислідом голосування і на випадок ствердження ошибки, доконує відповідного спростування ухвали. — (3) Потім окружна комісія провірить, чи вписані на листу кандидати на послів мають право бути вибраними та чи дали свою згоду на кандидування. — (4) Окружна комісія може на випадок потреби візвати предсідника окружних зборів до уділення її вияснень, а кандидатів на послів до предложення доказів, що мають бути право вибраними.

Арт. 51: (1) По провірці окружна виборча комісія затверджує листу кандидатів на послів. — (2) Коли би внаслідок неяложення в речинці заяви про згоду на кандидування або наслідком інших правних перепон залишилося на листі менше ніж чотирьох кандидатів на послів, окружна комісія доповнить те число до чотирьох, вписуючи на листу кандидатів — заступників кандидатів на послів у черзі, в якій заступники були уміщені на листі. — (3) Предсідник окружної комісії повідомить безпроволочно заступника про вписання його на листу кандидатів на послів; коли би вписаний на листу заступник не дав своєї згоди кандидувати на посла до 39-го дня по розписанні виборів до сойму, впише комісія на листу кандидатів слідуючого з черги заступника.

РОЗДІЛ XI.

Прилюдна оповістка. — Арт. 52: (1) Влада загальної адміністрації не пізніше як 21-го дня по розписанні виборів до сойму проголосить у всіх волостях при помочі оповісток про поділ повіту на обводи голосування, вказуючи також бюра обводових виборчих комісій і виборчих льокалів. — (2) У тому самому речинці предсідник обводової виборчої комісії подасть до прилюдного відома в спосіб, принятий звичаєво в даній місцевости години урядування обводової виборчої комісії та речинець і місце виложення списку виборців і вношення реклямацій. — Арт. 53. Предсідник окружної виборчої комісії не пізніше як 45-го дня по розписанні виборів до сойму проголосить при помочі оповісток у всіх волостях виборчої округи листу кандидатів на послів із поданням дня і години голосування.

(Продовження буде.)

Володимир Целевич.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ЩЕ ПРО ФАХОВИЙ НАПРЯМ НАВЧАННЯ.

Повертаємо до нашої замітки з попереднього „огляду", бо поява нового типу ґімназій у новому шк. році — це справа великої ваги. Ми певні, що „упрактичнення" напрямків навчання в Польщі буде мати корисний вплив і на структуру нашого приватного шкільництва. Коли поляки докоряють собі за антидемократичні поняття про вищість т. зв. загальної середньої освіти, то наскільки більше повинні ми собі за те докоряти. Хто заперечить тому, що характер нашого приватного шкільництва не стоїть сьогодні в ніякому відношенні до нашої матеріяльної біди, не згадуючи про наші життєві потреби. На днях стрінули ми в одному селі Скільщини ґімназійного матуриста за лядою, як помічника місцевого сільського крамаря. А скільки молодечої енерґії і грошей витратила ця людина на те, щоби посвятитись званню, для якого не має фахової підготовки. А скільки недовчених ґімназистів, з 3 чи 4 клясами, повертає під рідну стріху, бо не має спромоги кінчити ґімназії, яка зрештою і по закінченні позволяє щойно на академічну спеціялізацію. Нам довелось недавно чути, як страшно одна провінціональна ґімназія боронилась проти пропозиції центру перемінитись на торговельну школу. А щоби то ділось, колиб їй запропоновано таку „диковину", як ґімназія кравецька, шиття білля чи столярська. А чейже не тільки вищі потреби нашого національного розвитку, потреби рідної торговлі, ремесла і промислу, але теж буденні потреби заробітку, конечність для молодих людей збудувати якнайшвидше власну екзистенцію вимагають відповідного шкільництва, практичного, а не люксусової фабрикації інтеліґентів без фаху або з фахом, що сьогодні не дає навіть мінімум екзистенції.

Польська хроніка.

ВАГА МОРСЬКОЇ ЕКСПАНЗІЇ. — МОРЕ, ЯК БАЗА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВОЮ.

Цьогорічне „свято моря" викликало широкий відгомін у Польщі і польська преса присвятила йому багато уваги. Причина цього — пятнадцятиліття морської господарки. Невеличкий шматок прибалтійського берега, бо всього 73 км. (з відкиненням берегів гельського півострова), зосереджує сьогодні увагу польського громадянства, яке вже здає собі справу зі значіння доступу до моря, вважаючи його легенями, якими дихає Польща. Вистарчить подати дві цифри про товаровий оборот із закордоном — 13.1 проц. у 1924 р. і 72.2 проц. у 1934 р. цілого обороту перейшло через Ґдиню і Данціґ, — щоби зрозуміти вагу вільних морських шляхів.

Поруч із обемистою статистикою, починаючи від руху товарів, а кінчаючи на риболовстві (9.851 тон риб у 1934 р.!), найшлось у пресі теж дещо критичних завваг. Дотичать вони головно недостатків торговельної і фінансової організації у Ґдині, її портового випосаження, а також повільної розбудови фльоти. Доступ до моря поставив перед Польщу цілий ряд проблем, а розвязка їх вимагає великої напруги моральної і матеріяльної. Ці проблеми збільшились після девалюації гульдена і введення девізових обмежень у Данціґу.

ПЕРЕД ТОРГОВЕЛЬНИМИ РОЗМОВАМИ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Не вважаючи на всі надії, що Польщі вдасться здобути для торговельної експанзії далекі терени, все ще Німеччина найбільше цікавить торговельні кола Польщі, репрезентуючи як торговельний контрагент великі можливости в імпорті і в експорті. Заповіджена господарська конференція, особливо в атмосфері, що стала після поїздки мін. Бека до Берліна ще більше приязною, будить великі надії. Очікують, що врешті будуть створені раціональні торговельно-політичні підстави і що найбільша трудність, а саме справа покриття належностей, буде усунена.

„СХІДНІ ТОРГИ" ПІД ПРОТЕКТОРАТОМ МІН. ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ.

На прохання львівської Пром.-Торг. Палати, яка вислала у Варшаву спеціяльну делеґацію міністер пром. і торговлі згодився обняти протекторат над цьогорічними Східними Торгами. Хочуть надати поваги Торгам з уваги на їхній ювилейний характер.

СТРАТИ НІМЕЦЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В ПОЛЬЩІ ЧЕРЕЗ ДАНЦІҐСЬКОГО ҐУЛЬДЕНА.

Німецькі кооперативи в Познанщині і на Поморю льокували свої надвишки в Данціґу в ґульденах. Недавня девалюація валюти Вільного Міста принесла їм через те поважні втрати. Деякі з цих кооператив здержали виплату щадничих вкладів.

ГОСПОДАРСЬКІ АКТУАЛІЇ.

Розпорядком міністра скарбу **обнижено мито** на яблука, виноград, морелі і гарбузи. — З останніх обчислень довідуємось, що з публичних **фондів** живе в Польщі близько 1 міліон людей. Цікаві є теж **заробітки умових працівників**. У 54 процентах вони нижчі мінімума екзистенції (260 зол.). 27% заробляє середньо, себто вище цього мінімум, а 18% має великі платні від 480—640 зол. місячно. Ці обчислення основані на платнях з 1933 року. — Уряд відкупив частину акцій **Поль. Радія** від приватних посідачів і має вже значну більшість, а тим самим рішаючий голос. — До Польщі прибула група **польських купців і промисловців з Америки**. Вони мають причинитись до кращого збуту поль. товарів в Америці. — Польська преса видрукувала резолюції наради делеґатів польського хліборобства з **делеґатами французького хліборобства**, що 1 ц. м. виїхали з Польщі до Франції. Вислід конференцій насқрізь позитивний.

Світова хроніка.

ФРАНЦІЯ НА ШЛЯХУ ДО НЕВІДОМОГО.

„Політичне невдоволення має своє коріння виключно в економіці". Таке сказав член французького парляменту Жан Цай в інтерву зі співробітником віденської „Ное Фрае Прессе". Його думка про сучасне політичне положення Франції, про настрої франц. мас тим цінна, що він вибраний генеральним референтом про внутр. положення Франції на жовтневий конгрес радикальної партії. „Ми не віримо — сказав між іншим, — що насильне зменшення державних видатків оздоровить господарство. Навпаки, вважаємо, що попередити все мусить оживлення господарства, щоби усунути дефіцит у буджеті. Тому **ми є проти дефляції**, від якої уряди останніх літ чекають гараздів. Щоправда наше розуміння санації економічних життєвих умовин не є можливе без ряду кардинальних перемін". Дещо з тих перемін він називає, ставляючи на перше місце ліквідацію диктатури Банку Франції і великих фінансових установ. Дотично франка він сказав ось що: Ми не обстоюємо рішучо зменшення вартости франка, але нас і не страшить така можливість, коли її переведе такий фахман, як Павло Ренод".

Мусимо тут згадати, що Лявалеві вдалось відсунути небезпеки для франка. Він в останньому тижні ще більше зміцнив і до Банку Франції повертає тепер золото з поворотом. Таксамо поліпшилась ситуація в Амстердамі і в Берліні. Це є поважним зміцненням держав „золотого бльоку". Проте найближчі політичні події у Франції можуть принести і з господарського боку великі несподіванки.

СОВІТИ КУПУЮТЬ ЗНОВУ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ В НІМЕЧЧИНІ.

У квітні ц. р., як відомо, заключив СССР із Німеччиною господарську умову, в якій Німеччина м. і. зобовязалася до кредиту в висоті 200 міл. марок. Від того часу торговельні взаємини обох цих держав почали поліпшуватись. Останні тижні оживили ці взаємини в дуже замітний спосіб. До Німеччини приїзджають делеґації ріжних центральних промислових установ СССР, залишаючи після відвідин поважні замовлення. З німецьких ґазет довідуємось, що внедовзі поїдуть до СССР представники ріжних німецьких фірм, запрошені туди совітськими імпортовими організаціями.

В. Н—вич.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Студії у високих школах у Варшаві.

Варшавський університет має девять факультетів, а саме: 1) католицької теольоґії, 2) евангелицької теольоґії, 3) православної теольоґії, 4) правничий, 5) лікарський, 6) гуманістичний, 7) математично-природничий, 8) фармацевтичний і 9) ветеринарійний. При вступах на факультети: лікарський, фармацевтичний і ветеринарійний обовязують конкурсові письменні іспити, оплата 30 зол. Річна оплата на кожному факультеті 270 зол. і вписове 30 зол.

Варшавська політехніка має шість факультетів, а саме: 1) інжинерії, 2) механічний, 3) електричний, 4) хемічний, 5) архітектури, 6) військовий. Студії тревають чотири роки. Перед приняттям обовязують конкурсові іспити з математики, фізики, рисунків і одної чужої мови. Оплата за іспит 30 зол., вписове 30 зол. Річна оплата 320 зол.

Стоматольоґічна академія (т. зв. „дентистика") це державна академічна школа з одним факультетом. Ділиться на 4 спеціяльні катедри: консерваційної дентистики, стоматольоґічної хірурґії, дентистичної пропедевтики, ортодонтії. Студії тривають 4 роки. Подання слід вносити від 1 до 15 вересня. При вступі обовязує конкурсовий іспит. Оплата за іспит 30 зол., річна 270 зол.

Головна Торговельна Школа. Студії 3 роки, на четвертому спеціялізація. Подання слід вносити від 1 до 15 вересня. Вписове 30 зол., річні оплати 600 зол.

Головна Школа Сільського Господарства має три факультети: рільничий, лісний, городовий. Студії тревають 4 роки. Подання слід вносити від 1 до 31 серпня. Вписове 30 зол., річна оплата 320 зол.

Подання до вище згаданих шкіл вноситься на спеціяльних друках, до яких долучується: 1) метрику або відпис, 2) свідоцтво зрілости в оригіналі, 3) життєпис, 4) військовий документ, 5) свідоцтво моральности (не обовязує тих, що цього року здали матуру), 6) свідоцтво відходу для тих, що переходять з іншої високої школи, 7) пять ненаклеєних власних фотографій, власноручно підписаних, та 8) квит заплаченої такси 10 зол. і за лікарські оглядини 4 зол.

Академія Мистецтва — державна школа. Студії тревають найменше 4 роки. При Академії істнує „студіюм" для кандидатів на учителів рисунків у середніх школах. Умовини приняття до Академії: 1) закінчення середньої школи, 2) іспит з рисунків, 3) скінчення 16 літ і непереступлення 30 літ життя. Оплата за вступний іспит 50 зол., вписове 25 зол., річна оплата 234 зол.

Консерваторія — державна школа. Має 7 факультетів. Приймають кандидатів лише до 24 літ. При вступі конкурсовий іспит, оплата від 5—15 зол., річна оплата 110 зол.

Державний Інститут Театрального Мистецтва має два факультети: 1) авторський і 2) режисерський. Студії — три роки. Приймають по скінченні 6 кл. ґімн., але найрадше по матурі. При вступі іспит. Річна оплата 200 зол.

Центральний Інститут Фізичного Виховання — державна школа. Ціль: вишкіл професорів руханки в середніх школах. Студії 2 роки. Умовини приняття: свідоцтво зрілости і успішний елімінаційний курс. Подання до 10 серпня. Оплата за курс 65 зол., місячна оплата за студії разом з удержанням і мешканням 120 зол.

Інститут Ручних Робіт — державна школа. Ціль — вишкіл професорів ручних робіт у середніх школах. Студії 2 роки. При вступі конкурсовий іспит. Річна оплата 200 зол.

Школа Політичних Наук. Ціль: поширення політичного і суспільно-економічного знання. Школа має 4 відділи. Студії 2 роки. Умовини приняття: свідоцтво зрілости. Річна оплата 265 зол., вписове 25 зол. Подання слід вносити у вересні.

„Вольна Польска Вшехніца" має чотири факультети: 1) математично-природничий, 2) гуманістичний, 3) політичних і суспільних наук та 4) педагоґічний. Умовою приняття — свідоцтво зрілости. Вписове 25 зол., річна оплата від 135 зол. до 360 зол.

Крім цього є ще такі школи: Вища Журналістична Школа; Вища Технічна Школа; Інститут Артистичного Танку.

Побут у Варшаві: помешкання від 20—40 зол. місячно, харч від 40 зол. місячно. Українські студенти зорганізовані в одинокім українськім студентськім товаристві в „Українській Студентській Громаді".

За ближчими інформаціями слід звертатись на адресу „Української Студентської Громади" у Варшаві: Варшава, Почта Ґлувна скр. п. 625, з залученням почтової марки за 50 сот. на відповідь.

Управа „Української Студентської Громади" у Варшаві.

Розвязання сойму і сенату.

В середу в год. 10.45 передполуднем прибув до сойму радн. Пачовський з президії ради міністрів і доручив маршалам сойму та сенату декрети президента про розвязання сойму і сенату такого змісту:

Найважнішим завданням законодатних палат була праця над створенням нових устроєвих основ держави. Це важне для Польщі діло виконане. Тому, що конституція і видані в її виконанні закони спирають склад виконних палат на інших основах ніж дотепер, розвязую сойм і сенат з нинішним днем на основі статті 13 уст. II. точка г) конституції. Варшава, 10. липня 1935 р. Президент Річипосполитої І. Мосьціцький.

Маршал сойму Сьвітальський попрощався уже з урядовцями соймового бюра. Посольські і сенаторські леґітимації, які одночасно давали право їздити даром залізницями, важні до суботи 13. липня до год. 10 рано. До цього часу посли і сенатори можуть користати з дарових переїздів залізницями.

Одночасно в „Деннику Законів" з датою 8. липня ц. р. оголошено три закони з підписом президента, які приняв парлямент на надзвичайній сесії. Це є закон про виборчу ординацію до сойму, виборчу ординацію до сенату і закон про вибір президента. Закони датовані 8. липня ц. р. і обовязують з хвилиною оголошення.

Незабаром будуть оголошені виконні розпорядки міністра внутрішніх справ до цих законів, які устійнять реґулямін т. зв. „окружних зборів".

НОВИНКИ

— **Батьківський Кружок** при Філії держ. ґімназії з українською мовою навчання у Львові подає до відома Вп. Родичів, що друга черга Випочинкової Оселі в Ямнім коло Яремча починається **21.** липня ц. р. Зголошення приймає від 9. до 18. липня включно Управа ґімназії при вул. Пекарській 19. В міру зголошень можуть бути вільні місця також і для Вп. Родичів зґл. учителів ґімназії за відповідною оплатою. 1—2

— **Невинно арештований.** Дня 9. липня ц. р. звільнили зі слідчого арешту в Янові Івана Попеля з Вишенки повіт Городок, арештованого за здогадне вбивство польського вояка в 1919 р. Показалося, що відкопано тіло російського вояка жида, який впав в 1914 р. Додати треба, що Іван Попель був вже тричі арештований за здогадне вбивство польського вояка. Причиною арештувань наклеп його особистих ворогів.

— **Спенсіонування суддів.** Міністр справедливости переніс у стан спочинку суддю городського міського суду у Львові Теодозія Ріпецького, суддю городського суду в Олеську Сидора Володимира Худка, асесора у Снятині Роберта Стан. Папоріша й асесора в Монастирисьжах Йосифа Фріда.

— **Домагаються ощадности.** Міністр внутрішніх справ вислав до підчинених урядів обіжник, яким при укладанні буджетів поручає якнайбільшу ощадність, особливо в особистих і адміністраційних видатках. Подібний обіжник вислано до самоуправних урядів.

— **Полісся горить.** Як повідомляють з Береста, на південному Поліссі горять від удару громів безнастанно села. Одного дня в повітах дрогичинському, коширському, косівському і пинському було 14 випадків пожеж. Населення за біде

щоби покривати будинки, огнетревалим матеріялом і ставити громозводи, отже паде жертвою громів і пожеж.

— **Жінки солтисами.** Солтисом великої громади Констанцін варшавського повіту є п. Софія Мілерівна. Другою жінкою на цьому становищі є Анна Дуда. Солтисом вибрала її громада Пйотровіце лешнянського повіту в Познанщині.

— **Непорядки на почті.** При шконтрі в почтовому уряді на Головному двірці у Львові дирекція почт викрила ріжні непорядки. У звязку з тим припинено в урядуванні начальника цього уряду Стан. Вайзера.

— **Смертний випадок у млині.** Перед окружним карним судом у Львові станули Леон Равх, Юлій Гамердінгер і Ян Рончковський за проступок з арт. 230 к. з. Акт обвинувачення закинув їм, що на їх поручення млинарський робітник Задорожний взяв переносну електричну лямпу з ушкодженою ізоляцією і при тім поражений електричним струмом погиб на місці. Розправа виказала, що в тім млині барона Вагмана було вже передтим кілька легких поражень від цієї електричної лямпи, але управа млина не зробила нічого, щоби такі випадки не повторялися. Суд засудив Гамердінгера і Рошковського по одному рокові вязниці з припиненням на 5 літ і присудив цивільне позовництво, яке вносив адв. д-р Лев Ганкевич, а третього обвинуваченого Равха уневиннив.

— **Зловживання в почтовій агенції.** Перед виріщним трибуналом у Львові розпочалася розправа проти Стефанії Борецької, колишньої управительки почтової агенції в Любіні Вел. під Львовом, та її сестри Марії Сокальської, колишньої урядннички тамже, під закидом грошевих зловживань. Два роки обі брали почтові гроші до власної кишені, але так спритно, що часті ревізії інспекторів не викрили нічого. Аж кількаденна докладна ревізія ствердила, що обі сестрички здефравдували 18.492 зол. Крім того знайдено у них 37 грошевих і 8 листових посилок, яких не доручено. Деякі листи були отворені, що свідчило, що вони нарушували тайну листування. Знайдено теж сфальшовану щадничу книжечку ПКО, але так зручно, що навіть фаховці з трудом могли це ствердити. На внесення оборони розправу відложено, щоб доповнити слідство.

— **Львівська хроніка.** Катедра клясичної фільольогії на львівському університеті, опорожнена після проф. Ст. Вітковського, не буде більше обсаджена. — При Академічній площі мають вибудувати „хмародер" для П. К. О.

— **Дитячі жарти.** На залізничому шляху між Букачівцями і Бурштином знайшли купу каміння, яке зложили зі збитків хлопці, що пасли худобу біля шляху.

— **Самогубство адвоката з нужди.** В Освенцімі застрілився у свому мешканні адвокат д-р Леон Бандлер. Незабаром відобрала собі життя його жінка Роза. Причиною самогубства були матеріяльні клопоти і нужда.

— **З біди голосяться на війну.** Мадярська преса повідомляє про масові зголошення мадярських добровольців до італійської армії, що вибирається до Африки. Досі зголосилося в італійських консулятах у Мадярщині 3.500 мужчин, переважно учасників світової війни, між ними поверх 800 старшин і стількиж вислужених вояків. Зголосилося теж 420 жінок, що почасти служили санітарками і кухарками в б. австро-угорській армії. Преса зазначує, що причиною цих масових зголошень мадярських добровольців є здебільша безробіття, нужда або жажда пригод.

— **Ріжні вістки.** При святкуванні „дня незалежности" Зл. Держав погибло від ріжних нещасть 200 осіб і ранено кілька тисяч. — На основі „арійського параграфу" і закону про нельояльних почтові уряди в Німеччині звільнили 9.939 службовців.

— **На Понтійських полях.** Де сотками літ простягалися безмежні багна, яких видихи були вбивчими для людини, там сьогодні шумлять лани, живуть люди, працюють для добра Італії. Мусоліні, який своєю залізною волею виконав це велике діло — осушку багон, часто їздить у ті міста — Літторія, Сабавдія і третє Понтінія. Цими днями Мусоліні знову відвідав усі згадані міста на Агро Понтіно. Заповів на 28. м. м. молочення першого збіжа ланів третього міста Понтінія, яке тепер будують. Зробив перегляд 250 охотників із Агро Понтіно, які їдуть в Африку. Поклав угольний камінь під будову цукроварні біля м. Літторії. Отворив нову греблю, що розділює воду для іригації Агра Понтіна. Особисто почав теж молочення першого збору з піль м. Сабавдії.

— **Циганка доктором фільософії.** В парижській Сорбоні відбулася перед кількома днями промоція на доктора фільософії циганки Марії Ґжодан, що до 12-го року життя була цирковою артисткою. Вона вродилася на цирковому возі в Піренеях як донька найкращої циганки в цілій околиці. Цигани давали циркові вистави, мандруючи з міста до міста. А коли мати малої дівчини впала з коня і стала калікою, 7-літня Марія почала заступати її в цирку. В 12-му році життя побачив її в цирку богатий фабрикант шовку з Ліону і довідавшись, що вона працює на удержання матери каліки, взяв її з цирку і дав на виховання до жіночого ліцею в Парижі. Хоча досі була анальфабеткою, вона швидко звернула на себе увагу своїми здібностями і пильністю. Скінчивши середню школу, вона перейшла на університет і здобула дипльом доктора фільософії. За тему своєї докторської праці вона виладила студію про циганські діялекти і вважається в цій ділянці авторитетом.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Метрика не вдача.

Сиділи в одній лавці і одного дня здавали матуру. Все те в українській гімназії, в одній з галицьких містин: може Жовкви, може Львова, а може Бережан.

По матурі розійшлися кожний у свій бік і довго не бачились. Десятьлітній зїзд не звів їх разом, бо тільки один приїхав. Другий хоч жив, хоч знав про зїзд, не приїхав і не оправдався.

Оправдували його інші.

— На державній посаді, може боїться. Знаєте нинішні відносини, возьме це перший-ліпший шеф за політику і готовий клопіт.

Аж недавно, рік, півтора тому звів їх до купи припадок. Точніше: трамвай. Звичайний львівський трамвай, вже не знаю: одинка, десятка, чи шістка.

Всів один з товаришів і побачив другого.

— А! Доброго здоровля! — сказав перший.

— Сервус! — бомкнув другий і оглянувся.

—Деж ти тепер? Тут у Львові?

Другий потакнув мовчки головою.

— На посаді?

Знову мовчазний кивок.

За той час трамвай доїхав до перестанку.

— Но, сервус! — сказав другий і поспішно висів.

Перший поїхав далі і по дорові роздумував: „Гей-гей! І де подівся той приємний, говірливий товариш Коцьо!? Що то літа з людей роблять!"...

А потім довідався, що товариш Коцьо зовсім не став мовчазний. Далі такий приємний і говірливий, тільки... змінив метрику. Вже не Кость, а Константин і не Білик, а Белік. І не змінив метрики, бо діти з голоду пухли, а жінка волосся рвала, тільки хотів з Ярослава, чи з іншої Отинії дістатися до Львова і запевнити собі аванс.

Тоді зібрала його злість. Де не стрінув Беліка, приступав до нього і починав розмову. А той крутився, оглядався і просив вибачення, бо „дуже важна справа кличе".

Стрічалися нераз у трамваю. Всідали нераз рівночасно, але бідний Белік вискакував на першім перестанку, резигнуючи з їзди і білету.

Врешті цього року прийшли редукції і Беліка зредукували. Ні метрика, ні вискакування з трамваю не помогли.

А тому кілька тижнів була якась розправа в суді, на якій ставав Белік як обвинувачений за образу сусіда.

...„ Константи Белік, релігія: жимско-католіцка"... відчитував ґенералія судця.

А потім уявся годити посварених.

— Нех пан Белік пана пшепросі і бендзє вшистко в пожондку!

— Кто? Ов?! — здивувався обиджений. — *Такі упарти украінец!?...*

Галактіон Чіпка

— **Діти розбишаками.** Ню Йорк має кілька цікавих проблем під теперішню пору з огляду на якість злочинів і злочинців. На днях займається преса Франсиском де Зеля Пардом, сином перувійського консуля. Син має 20 літ і арештували його під закидом грабункового нападу на ювілера. — Великого розголосу набрало вбивство якогось волоцюги трьома хлопцями у віці 11—13 літ. Цього вбивства доконали не хлопці з бідних родин, а навпаки з добрих домів, бо двох із них були синами протестантського проповідника і мали добре виховання. Преса шукає за причинами рафінованого злочину між дітьми і приходить до висновку, що багато завинила фільмова індустрія. Фільми з розбійничого життя мають великий попит і на них учиться дітвора розбишацтва. Саме оті малолітні хлопці вкрали револьвер на поліційній станиці і ним один із них застрілив холоднокровно бідняґу.

— **Під загрозою вужа.** До торговлі квітами в Детройт увійшло трьох недоростків, з яких один наставив до двох власниць, деликого вужа. Гроші або смерть від гадюки! — крикнув до наляканих жінок. Вибір був важкий, але короткий. Жінки віддали всю готівку, яку мали в касі, а молоді бандити відійшли швидко.

— **Заборонена фільма в Японії.** Японський уряд заборонив висвітлювати в Японії французьку фільму „Ля батайль", що торкається морського бою між японською і російською фльотою під Чушімою. Заборону умотивували тим, що фільма представляє невірно історичні події і нарушує честь Японії. Одночасно міністр внутрішніх справ Гірота просив представників інших держав, щоб не позволили виставляти фільми, ворожі для Японії.

—o—

З театру.

Театр Ріжнородностей' „АВАНТУРА В РАЮ", комедія в 3-ох діях Арнольда і Баха.

Авторську спілку, яка фірмує останню премеру міського театру у Львові, знаємо віддавна з низки легких, безпретенсіональних комедій чи радше фарс. Всі вони подібні до себе як дві каплі води завязкою, інтригою і закінченням; ріжняться між собою тільки фабулою та місцем дії. „Авантура в раю" належить до тих шаблонових пес, яких віденська фарсова література знає і має сотнями; про скількість аналогічних фабрикацій паризької „конкуренції" нічого й казати. Зміст песи можна подати в кількох реченнях: міністеріяльний урядник, який від низки літ даремно чекає на аванс, хапається нагоди, щоби виказати свої здібности: він вибирається здемаскувати неморальне життя у вікендовому готелі — „Раю". Поміж присутніми він випадково находить не лише своїх начальників, але навіть в товаристві одного з них — свою жінку. А коли на другий день показується, що один з найревніших гостей „Раю" був свіжо іменований шеф департаменту — тоді нарешті відчиняється дорога до карієри для совісного урядника, який про всі ці свої пригоди і свого начальства хоче зложити докладний рапорт. Він його не подає — і зате на протязі кількох хвилин авансує чимраз вище аж врешті опиняється на становищу — шефа департаменту на місце тільки що прогнаного попереднього. Як судити з реготу на салі, публика бавилася добре, дарма, що деякі ролі, обсаджені препогано (надрадник, п. Песя), неприємно псували цілість. Реж. Страхоцький старався зробити, що можна було: але що можна зробити прим. з 2. дією, де ціла низка ситуацій безнастанно повторяється, не тільки сценічно, але навіть дослівно в тексті?!

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

В справі ювілею перемиської гімназії. В „Ділі" в 5 п. м. появилася відозва до б. учеників і учителів української гімназії в Перемишлі. Комітет закликає б. учеників і учителів надіслати на його руки біографії, спомини та взагалі відомости, що торкаються цієї школи. Ціль: видання ювилейного збірника в 40-ліття гімназії. У звязку з задуманим ювілеєм насуваються ось які завваги: Розп. мін. осв. з дня 12/V. 1895 р., на який покликується Комітет, не започатковує життя української гімназії в Перемишлі, а відноситься до її повного усамостійнення. Первопочин цієї гімназії сягає до покликаних до життя рівнорядних українських відділів, що вже від початку стояли під окремим педагогічним проводом пізнішого директора бл. п. Гр. Цеглинського. А це сталося в 1888 р. Отже підставовою датою існування української гімназії в Перемишлі це 1888 р., а не 1895 р. Дата 1895 являється тільки кінцевою датою першої розвоєвої фази гімназії. — Що мій погляд не є відокремлений, свідчить такий факт: Перед 5 роками відбулася в Перемишлі в присутності д-ра Д. Лукіяновича, б. директора цієї гімназії і візитатора, нарада запрошених д. учеників і професорів гімназії власне в справі устійнення дати ювилею заведення. В нараді брали участь сеньори першого учительського збору: радн. Р. Гамчикевич і бл. п. Ол. Ярема, що був професором заведення ще перед його усамостійненням, перед 1895 р. Коли він засував справу і переведено дискусію, учасники наради прийшли до переконання, що розп. мін. освіти з 1895 р. відноситься до усамостійнення гімн. а не до її первопочину. Тим самим вихідною датою для святкування ювилею повинен бути рік 1888-ий як дата справдішнього початку цього українського заведення. А щоби не занедбати формальности, рішено пошукати в архіві теперішньої польської гімназії ім. Словацького розпорядку, на основі якого в 1888 р. покликано до життя українські рівнорядні відділи. Якщоб навіть стати на цьому становищі, що розпорядок міністерства освіти з 1895 р. слід уважати датою уродин української гімназії в Перемишлі то всетаки не виджу обєктивної причини приспішувати ювилей гімназії на цілих 10 літ. Хочу цим сказати, що не бачу причини святкувати 40-ліття гімназії в таких розмірах (видавання ювілейного збірника), коли святкується все і всюди 50-ліття цього рода інституцій. На мою думку найкращим виходом є: приняти рік 1888 як дату народин гімназії і в 1938 р. відсвяткувати в намірених розмірах 50-ліття її існування. **Д-р Іван Околот**, б. ученик пер. гімн.

РОГАТИНЩИНА.

Перепони у веденні діточих садків. Ще в травні і з початком червня ц. р. кружки „Рідної Школи" внесли 26 подань до повітового староства про відкриття діточих садків. З днем 1. липня провідниці садків почали свою виховну працю, бо ві староства не на

дійшли відповіди. Одначе поліція припинила діяльність провідниць садків у Залужу, Стратині, Кінашові, Дитятині, Болшовцях, Библі тому, що староство не дало дозволу. Виявилось, що дотичний референт взагалі не розглядав ще подань і тому діточі садки відложено на 1 1/2 до 2 тижнів, хоч діточі садки мали почати свою діяльність ще в половині червня ц. р. Поліція заборонила теж уладити виставу в Кінашеві в неділю 30 червня ц. р. мотивуючи тим, що нема дозволу зі староства, хоч подання внесено ще 25. червня ц. р. Виявилося, що дозвіл лежав у збірній громаді і його доручили щойно пізніше.

БЕЛЗЧИНА.

З життя філії Т-ва „Просвіти“. Загальні Збори філії Т-ва „Просвіти“ відбулися 13. квітня ц. р. Як видно було зі звітів загальний стан філії в діловім році дуже покращав. Вибрано новий Виділ з д-ром Салагубом як головою на чолі. В днях 17.—19. травня ц. р. уладила філія бібліотекарський курс. Курс вела п. Дорошенко А. зі Львова. Заступлених на курсі читалень було 23 (на всіх 28). Користало з курсу 40 слухачів. Скінчило курс 25 курсантів. Їх освіта: 3. абс. гімн., 4. абс. сем., 5. 7 кл. нид., 28 нар. школа. На курсі крім референтки викладали пп. д-р Салагуб, інж. Бородайко, д-р Мизюк, Базарко Іван. Цього року основано в Белзчині дві нові читальні, а саме; 1. в Лівчу, 2. в Хохлові. Основуючі З. Збори переводив урядовець філі п. Базарко Іван. Акція масового членства поступає також вперед. Дня 1. липня ц. р. філія мала 362 членів. Перед ведуть села: Себечів 37, Цеблів 3⁵, Будинин 27, Осердів 27. Є надія що під осінь стан членства в районі філії ще покращає. Філія уладила 17. березня ц. р. в Белзі районовий концерт у честь героїв апід Крут. Щоби затіснити звязок зі селами при філії створено просвітно-організаційну секцію. В склад секції входять найметкіші одиниці зі сіл. Завданням секції виховати провідників для читалень та через них повести змістову працю по селах.

З життя філії „Союзу Українок“. Філія „Союзу Українок“ обєднує в Белзчині 11 кружків. Над зорганізуванням їх багато попрацювала голова філії п. Мазюкова Катря. Для затіснення звязків поміж собою та вияву спільних сил філія враз зі своїми кружками уладжує час до часу спільні імпрези. В осені відбувся концерт в честь Лесі Українки. Взяли в нім участь крім хору філії — кружки з Довжнева і Вижлова. Концерт був підготований дбайливо. Другий спільний концерт уладжено дня 9. червня ц. р. у честь Кобринської. Співали три жіночі хори: з Белза, Довжнева та Перемислова. Хори співали не зле, побажаним булоб тільки, щоби репертуар пісень був підібраний до ваги хвилі. Гарні декламації — найкраще враження зробила декламація малої дівчинки Тамари з Перемислова. На жаль публика зовсім не дописала.

РАВЩИНА.

Свято „Рідної Школи“ в Гійчу. Заходом Кружка „Рідної Школи“ в Гійчу відбулося в травні ц. р. свято „Рідної Школи“ з нагоди триліття іствування кружка і посвячення власного дому. Однак згадане свято, що мало відбутися дня 16. травня відбулося в обковній програмі, бо повітове староство в Раві Руській в останій хвилині з невідомих причин відкликало свій дозвіл. З цеї причини організатори свята обмежили свою програму до характеру релігійного. Посвячення дому відбулося при всвівучасти чотирьох священиків а саме: о. Тарасовича Івана з Гійча, о. Тустановського Кирила з Вільок Мазовецьких, о Боровика Якова з Забіря і о Скаба з Добрусина. При посвяченні дому виголосив до громадян гарну та глибоку змістом проповідь місцевий парох о. Тарасович Іван, опісля палку промову до громадян виголосив о. Боровик Яків. В імени Кружка зложив сердечну подяку духовенству студ. прав п. Федик Дмитро, який зясував ціль свята та загрів присутних до постійної праці над собою, над національним відродженням села Гійча. Радість і гордість іскрилася в очах громадян села Гійча, що за останні три роки у твердині кацапства нашого повіту, так буйно розрісся здоровий український національний рух й організація. На друге прохання Виділу Кружка „Рідної Школи“ повітове староство в Раві Руській дозволило уладити академію дня 23. травня ц. р. По відчитанню привітів від ріжних організацій, голова Повітового Кружка „Рідної Школи“ в Раві Руській Д-р Данило Багачевський виголосив вступне слово і зясував коротко завдання та програму „Рідної Школи“. Опісля голова „Союзу Українок“ в Раві Руській п. Ростислава Богачевська виголосила привіти від „Союзу Українок“ і згадала про завдання та ролю сьогоднішньої жінки в національнім відродженню українського народу та висловила побажання, щоб в Гійчу заложено теж кружок „Союзу Українок“. З черги два місцеві хори, мішаний і мужеський під управою Семена Іванусп відспівали низку пісень. Гарно випала діточа декламація „Хто я“ М. Притули та декламація „Кавказ“ М. Федюка. Скриковий квартет під проводом Маланчука Теодора слід теж з приємністю повитати. Дмитро Федик подав у своїй промові історичний розвій виховно-просвітнього руху села Гійча на переломі 20 віку, історію заснування та діяльність Кружка, за що присутні нагородили його гучними оплесками. В кінці аматорський гурток відограв сценічну картину „На переломі“ в укладі Дмитра Федика. Вистава зробила гарне і миле враження. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Ось так Гійче, ще до недавна темне й москвофільське село пробудилося зі сну та йде скорим ходом вперед.

Присутній.

—o—

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

В неділю 14. липня ц. р. в год. 3·30 пополудні відбудуться змагання в копаному мячі за мистецтво окружної Ліги між **Україною і Погонею І. Б.** на грищі Чорних при вул. Стрийській.

В год. 1·30 попередять змагання молодших дружин.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО У. С. С.

У пятницю 12-го липня ц. р. в год. 17·30 (5·30) пополудні відбудуться змагання за мистецтво У. С. С. у копаному мячі між дружинами **Буревій (Левандівка) — Сокіл II.**, на грищі Сокола-Батька.

Ці змагання з огляду на добру форму обох дружин будуть дуже цікаві.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Тадей Скотинський: УКРАЇНСЬКИЙ ГЕРБ ТА ПРАПОР. Видання Т-ва „Просвіта“ ч. 812. Рік 1935. Кн. ч. 6. Стор. 40. Численні ілюстрації.

Marie Omelcenkowa. ME DOJMY Z JUGOSLAVIE. Praha „Slovanska Žena“. Стор. 104, ф. 16-о.

ЖУРНАЛИ.

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“, ілюстрований, популярно-науковий журнал-місячник. Рік VIII. Ч. 7—8. Львів, липень-серпень 1935. Зміст: Володимир Дорошенко й Василь Верниволя: Володимир Самійленко й Иосиф Маковей (з нагоди десятиліття смерти). — Иосиф Маковей: Пречиста Діво, Мати Руського краю. — Богдан Лішинський: И. Маковей та В. Самійленко в нашій музиці. — Ярослав Маланчук: Купало. — Франц Коковський: Купалове свято в Норвегії. — Андрій Ластовецький: Чи можемо полетіти на місяць — Гр. Бобяк: Суниця. — Чудо повітроплавної техніки. — Василь Пачовський: „Нерушима стіна“ України. — О. І. Бочковський: Дещо про панрасизм. — Ярослав Рудницький: Із нових дослідів над нашими бойками. — Х. С.: Дещо про латаття. — Незнання і злоба. — На Марсі є життя? — Анатоль Курдидик: Картина з життя галицького села за панщини. — Д.: Мозаїки св. Софії царгородської. — Євген Малик: Зерноїд горохо-вий. — Х. Сімзідь: Про шляхи та звисні огороди в американських інків. — Петро Прокопович — великий український пасічник. — Франц Коковський: Одноцільний закон про інвалідські ренти. — Передавання фотографії телеграфом. — Володимир Гумецький: Про кіновий монтаж. — Ярослав Пастернак: З таємниць Сходу. — Мирон Дольницький: Весілля в закарпатських лемків. — Яке призначення має „бічна лінія“ риб. — Василь Верниволя: Черче. — До славян належить майбутнє. — Іван Кревецький: Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. — А. Лотоцький: 100-ліття хорватського національного гимну. — Василь Барвінський: Иозеф Сук. — Ф. Д-ко: Українські переклади з Жіль Верна. — Нові досліди над вітамінами й гормонами. — Ті, що від нас відійшли. — Андрій Чайковський: Григорій Голоскевич. — Бібліографія. — Додаток: Павло Алепський: Подорож патріярха Макаря. — Нові книжки та журнали.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС Львів, 7. липня 1935. Р. XV. Ч. 25—27.

ГОТОВІ, часопис Українського Спортового Союзу. Р. II. Ч. 13.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний.

Театр Ріжнородностей.
Четвер, 11. VII. в год. 8 веч. „Авантюра в раю“ Абон. 31.
Пятниця, 12. VII. год. 8 веч „Авантюра в раю“ Абон. 31.

Кіна.

АДРІЯ: „Долина тривоги“, „Страшна ніч у Зоо“.
АПОЛЬО: „Цісарева і я“ (Ліліна Гарвей).
АТЛЯНТИК: „Володар міліонів“.
ВАНДА: „Распутін“ і „Плятинова білявка“.
ҐРАЖИНА: „Гармонія“ большевицька музична комедія.
КАСІНО: „Щастя на вулиці“ і „Великий Грач“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Серце індіянки“
МАРУСЕНЬКА: „Поворот капітана Декера“ і „Колишня і теперішня Москва“.
МІРАЖ: „Весняна парада“ з Фр. Ґаль.
МУЗА: „Пан без помешкання“.
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: Королівський двійник“.
ПАН: „Не хочу знати хто ти“.
РАЙ: „Дама з Музею Руж“.
СВІТ: Похорони марш. Пілсудського.
СОНЦЕ: „Секрет жінки“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Кохання Фрайляйн Доктор“ і ревія: „Джерело сміху“.
УТІХА: „Жінка з реєстру“ і ревія.
ХИМЕРА: „Місто під терором“.

Закордонне радіо.

Четвер, 11. липня 1935.

Відень (506,8) 17·25 Пісні й арії, 20·00 Веселі мельодії, 22·10 Квартет ґ-дур Шуберта, **Прага** (470,2) 11·05 Сальонова музика, 12·30 Джезова музика, **Париж** (1648) 20·45 Симфонічний концерт, **Берлін** (356,7) 19·20 Пісні Шопена і Ліста, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12·00 Легка музика, **Лайпціґ** (382,2) 20·10 Оперетка, **Будапешт** (550,5) 21·35 Циганська музика, **Міляно** (221,1) 22·00 Танкова музика, **Рим** (420,8) 20·40 Лірична драма, опісля опера.

Пятниця, 12. липня 1935.

Відень (506,8) 17·10 Дуети, 22·10 Концерт, **Кошиці** (259,1) 12·30 Концерт, 18·35 Сольо на гармонії, **Прага** (470,2) 11·05, 15·00 Сальонова музика, **Париж** (1649) 23·00 Нічний концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Пісні і мельодії, 20·15 Симфонія е-дур Шуберта, **Кельн** (455,9) 16·00 Сучасна музика, **Букарешт** (364,5) 17·00 Легка музика, **Будапешт** (550,5) 20·30 Концерт, **Міляно** (221,1) 22·20 Спів, **Рим** (420,8) 22·40 Легка музика.

Львівське радіо.

Четвер, 11. липня 1935.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практичні вказівки, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Полудн. денник, 12·15, 13·30, 15·30 Гр. пл., 13·00, 16·00, 18·00, 20·10 Трансмісія з Варшави, 15·15 Біржа, 17·00 Концерт для живців, 18·30 Вакації на Канзервальді і Погулянці, 18·40 Сільва рерум, 18·45 Спів, 19·05 Програма на черговий день, 19·15 Реклямовий концерт, 19·45 Вечірний денник, 20·00 Фільмова гутірка.

Пятниця, 12. липня 1935.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практичні вказівки, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Полудн. денник, 15·15 Біржа, 15·30 Оперові фантазії, 16·00 16·50, 20·10, 23·00 Трансмісія з Варшави, 16·15 Концерт, 16·35 Гутірка для хорих, 18·30 Листи і програми, 18·40 Суспільна хвилина, 18·45 Гр. пл., 19·05 Програма на черговий день, 19·15 Реклямовий концерт, 19·45 Вечірний денник, 20·00 Дотепи, 22·06 Легка музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·25—5·27 зол.

Нім. марка 1·76—1·82, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінґи 26·15—26·30, австр. шілінґи 99·00—101, чеські корони 21·80—22·00, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—43·00.

Золото: Доляри 9·02—9·08, Франки фр. 34·50—35·00, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·25—36·60, Рублі 4·60—4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Преміївки.

Долярівки 52·50—54·00, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 10. липня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.	
1 кг. масла дес.	2·10	зол.
1 кг. масла експорт.	2·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·60	„

Ціни на молоко не ставить.

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 10. VII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·90	зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·80	„
Пантарки	„ „	1·30	„

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Конкурс.

Виділ Товариства „Бурса ім. св. О. Николая в Перемишлі“ оголошує конкурс на приняття учеників середніх і вселюдних шкіл до бурси або „Гімназійного Інституту“ на шк. рік 1935/36. Місячна оплата в Інституті устійнена на 55 зол., в бурсі 45 зол., платна з гори. На початку шкільного року платиться на інвентар в Інституті 20 зол., в бурсі 15 зол. платних при вступі. Бувші вихованці мають наново внести подання. Залягаючі з оплатою не будуть приняті. Подання з долученою карткою на відповідь вносити до 1. серпня ц. р. до Управи „Укр. Гімназійного Інституту в Перемишлі“, вул. Баштова ч. 34. На випадок приняття Виділ повідомить про це петента.

Виділ Товариства.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.